פרפרת

פרשת ויצא תשפ"ד

וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כח, יא)

וישכב במקום ההוא - לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל ארבע עשרה שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה (רש"י)

ליעקב אבינו היה ברור שלפני שהוא נכנס לביתו של לבן ולפני שהוא מעמיד את י"ב השבטים, שבטי י-ה - הוא מוכרח לעבור את כור ההיתוך של לימוד תורה במשך ארבע עשרה שנה. וכמו"כ פשוט לו שלימוד התורה חייב להיעשות באופן רצוף, במיעוט שיחה ומיעוט שינה ושאר קניני תורה. הנהגת מרן **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל הייתה בבחינת "תאחוז בזה וגם מזה אל תנח את ידך" (קהלת ז, יח). מצד אחד היה בו מתח נוראי לנצל כל רגע. כל דקה מימי חייו הייתה ספורה ומדודה, וממש היה נראה בחוש כיצד הוא מונה את הרגעים ואת השניות על מנת שאף פרק זמן לא ילך לאיבוד. אך מצד שני היתה על פניו הארה תמידית, שהשרתה אווירה נעימה ונינוחה על השוהים במחציתו. רבינו ברוחו הגדולה היטיב למזג את שתי ההנהגות יחדיו, בבחינת 'עוז וחדוה במקומו', כך שכל הנכנס לביתו יצא בתחושה נעימה ומרוממת. רבינו הקדיש מזמנו אף לצעיר שבצעירים, אמנם בקצרה, אך בהארת פנים מופלאה. משאת נפשו הייתה שלא יפריעוהו מלימודו, ומנהגו היה לבקש במידת האפשר שלא לקבל את השואלים מאחר שכל חפצו להגות בתורת ה'. ברם, כשגמר בדעתו כי יש להשיב ב'דבר ה' זו הלכה' כשעה מדי יום, ענה לשואלים בסבלנות ובאורך רוח, כמי שכל עתותיו בידו. לעתים רבות תמהו היוצאים מחדרו מפני מה נאמר להם כי רבינו מסרב לקבל את השואלים, בה בשעה שכשדברו איתו חשו כי הוא מקדיש להם את מלוא תשומת לבו באכפתיות ובהתעניינות, כשראשו ורובו מונחים בצרותיהם ובדאגותיהם, כביכול שקוע הוא בעיצומה של סוגיה חמורה. תלמיד רבינו, רבי יצחק דרזי, מספר: "בת רבינו, הרבנית ישראלזון תחי', נהגה להגיע מבני ברק לבית אביה פעמיים בשבוע כדי לטפל בכל ענייני הבית - החל מהשעה אחת־עשרה וחצי בבוקר ועד השעה שבע בערב. בכל פעם, לאחר שסיימה את מלאכתה הייתה ניגשת להיפרד מאביה הגדול ולברכו בברכת "אגוטע נאכט" קודם שתצא לדרכה. רבינו היה משיב לעומתה במילים חמות, כשהוא מודה לה על טרחתה ומברכה בחום שתזכה להצלחה וברכה ונחת מכל יוצאי חלציה. בשלהי ימיו התחזק אביה בלימודו ובהתמדתו אף יותר משנות קדם, עד־כדי־כך שלא אבה לחדול מתלמודו לשום דבר ועניין. באותה תקופה חס רבינו גם על רגע קט זה, ובשעה שבתו באה להיפרד ממנו ולברכו החל להנהן לה בראשו לשלום ותו לא, מבלי להפסיק מתלמודו. כאשר שאלו אותה אם אינה נפגעת מכך שאביה מהנהן לה קצרות בשעה שאת כל הפוקדים את ביתו הוא מברך ברוחב לב, השיבה הרבנית ישראלזון בזו הלשון: "אבי מברך בחום את כל הבאים לביתו משום שהוא יודע שהם זקוקים לכך, אבל אותי הוא מכיר ויודע כי שמחה אני בכל שנייה בה הוא לומד, על כן מעדיפה אני לוותר על ברכת השלום ובלבד שלא להפסיקו מלימודו ולא לכלות את רגעיו היקרים!". דקותיו של רבינו היו מחושבות ומדודות במניין ובמספר, ובכל עת שהחסיר אף רגע קט מלימודו חש חובה להשלימו. באחד הלילות הזדמן לביתו יהודי שבפיו הייתה שאלה דחופה שאינה סובלת דיחוי וענהו בפרוטרוט, כשכל העניין נמשך כשלוש דקות תמימות. כעבור זמן־מה, כשהגישו לפניו את כוס השתייה החמה אותה נהג לשתות בטרם החל בלימודו, דחה רבנו את הכוס מעליו ואמר בהתנצלות: "איני יכול לשתות כעת, עלי להשלים את שלוש הדקות בהן עניתי לאותו יהודי באמצעות שלוש הדקות בהן אני רגיל לשתות את כוס הקפה!". נכד רבינו, הרב יעקב ברלין, מספר: "מנהגו של רבינו היה לקום בכל לילה בשעה שתיים לפנות בוקר בלי להתחשב בשעה בה עלה על משכבו. וזאת למרות שהיו לילות בהם היה כה חלש, עד שבטרם עלה על יצועו בקושי אזר כוח כדי לפסוע מכיסאו אל המיטה. ובכל זאת היה מזדרז לקום בשעה הקבועה ולשוב לתלמודו. באחד הלילות בהם שהיתי בביתו, עלה רבינו על משכבו בשעה מאוחרת, ולמרות כן התגבר כארי וקם מיצועו עוד בטרם השעה היעודה. הדבר עורר את פליאתי. 'סבא, מפני מה קמת מוקדם יותר מבכל לילה על אף שהלכת לישון בשעה מאוחרת מבכל לילה?!', תמהתי באוזניו. ענה לי רבנו בקצרה כדרכו: 'הרי יודע אתה מי הגיע לכאן אתמול בלילה ומפני מה הלכתי לישון בשעה מאוחרת!'. באותו לילה הגיע לבית אדם רחוק משמירת תורה ומצוות, שסייע לרבנו בטיפול רפואי שנאלץ לעבור זמן־מה קודם המעשה. ועל כן, על אף שבדרך כלל השתדל להימנע מלקבל אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, חרג רבינו ממנהגו ומשום הכרת הטוב קיבלו לביתו. אך כיוון שעקב אותו ביקור נאלץ לבטל מלימודו, לכן למחרת קם מרן בשעה יותר מוקדמת כדי להשלים את הזמן היקר אותו החסיר אמש, למרות שמאותה סיבה נאלץ לעלות על יצועו בשעה מאוחרת יותר... בשנת תשס"ב נחנך אגף חדש במוסד תורני שמנהליו זכו לתמיכתו ולהכוונתו התדירה של מרן. ראשי המוסד, שזכו באורח קבע ליהנות מעצתו ותבונתו של רבינו, ביקשו לכבדו בקביעת המזוזה לפתח האגף החדש. אולם מאחר שידעו כי נפשו הענוגה סולדת מכל דבר שריח כבוד וסממני יוהרה דבוקים בו, פנו לאחד מנכדיו ושאלוהו כיצד יעלה בידם לרצות את סבו ליטול על עצמו את הכיבוד. "אין כל הסתברות שסבי יענה למשאלה, שקיומה כה רחוק מאורחות חייו וצניעותו!", העריך הנכד. "אולם אם העניין יועלה בפניו על ידי גברא רבה שיש להתחשב בדעתו, יתכן שסבא ייעתר לבקשה!". בין הדברים עלה שמו של רבי **אברהם דב לוין** זצ"ל, אב בית דין בירושלים, שנהג לפקוד את מעונו של רבינו באורח קבע כדי להיוועץ בו בשאלות הלכתיות שונות שניצבו לפתחו. מרן הוקיר את דעתו עד מאוד, ולפיכך סבר הנכד כי אם הוא יהיה זה שיציג את העניין ניתן להניח שיעלה בידיו לרצותו ולקבל על עצמו את הכיבוד ולקבוע את המזוזה. רבי אברהם דב שמע את הבקשה ונרתע בהסתייגות: "הלוא זמנו של מרן כה יקר! ואף עפ"כ ניאות הוא להקדיש לי מעתותיו היות ואנו דנים בהלכות חמורות וסבוכות, אך כיצד אעז להעלות בפניו ענייני חולין ולשוחח עמו דברים בטלים?". בסופו של דבר, היות וידע כי המוסד ומנהליו יקרים ללבו של רבינו, הואיל רבי אברהם דב לפרוש את הבקשה בפניו. לאחר שסיים לדון עם מרן בדבר הלכה הציג רבי אברהם דב את העניין, כשבין השאר הוא מנמק את הבקשה בכך שרבינו השתתף בקביעת המזוזה במוסד פלוני בעבר. "קביעת המזוזה היא חובת הבעלים, והלכה היא ש'מצוה בו יותר מבשלוחו'", ציטט רבנו, "וכי יעלה על הדעת שראשי המוסד יבקשו ממני להוציאם ידי חובה גם במצוות קידוש?!. אלא מה? תמה אתה מפני מה קבעתי את המזוזה בפתחו של מוסד פלוני, אין זה אלא מפני שלא יכולתי לסרב לבקשתם של מנהלי המוסד, שלא היו מסוגלים להבין כי אין בכך כל רבותא אלא להיפך - גריעותא. אבל לך יכול אני לומר על מנת שתבהיר זאת לשולחיך, כי אין בכך כל מעלה ואדרבה 'מצוה בו יותר מבשלוחו'". רבינו עצר קמעה משטף דבריו וכעבור רגע קט הוסיף: "כדי שהמנהלים לא ייפגעו מכך שאיני נענה לבקשתם, אנא מסור להם, שבאותן דקות בהן יקבעו הם את המזוזה אלמד אני עוד כמה שורות גמרא, ולימוד זה יהיה לזכות המוסד ומנהליו שהשלימו עם אי השתתפותי בשמחתם!". באחת הפעמים הוכרח מרן להתנתק מלימודו לרגל חתונה שערך אחד ממקורביו. היה זה מפני שחש כי הוא חב לאותו אדם הכרת הטוב; וכיוון שכך, על אף מנהגו למעט ביציאות והשתתפות באירועים, נסע לחתונה כדי להשיב טובה לבעל השמחה. לפני צאתו מן הרכב פנה מרן למלווהו ואמר: "אני מבקש לשהות בחתונה פרק זמן קצר ככל האפשר ותיכף לאחר מכן לשוב ללימודי. אנא, סייע לי לצאת מהאולם במהירות האפשרית ובקש מאנשים שלא יפנו אלי בשאלות שונות, כדי שאוכל תיכף ומיד לחזור ללמוד!". המלווה הנהן בראשו בהסכמה ושאל: "במשך כמה זמן הרב'ה מעוניין להתעכב בשמחה?". "מה זאת אומרת?", נענה מרן, "הרי אני מגיע לחתונה בשביל לשמח את החתן, ואם כן עלי לשהות באירוע כדי שיעור הזמן הנדרש על מנת לשמחו, שהרי זו המצווה!". "וכמה הוא שיעור הזמן כדי לשמח את החתן?", הוסיף המלווה להקשות. "דקה אחת בלבד!", נקב מרן, "הרי החתן לא מצפה שארקוד אתו, הוא גם לא מקווה שאשב ואפטפט אתו, שהרי אני צריך לשבת וללמוד. אז מה א"כ רוצה החתן? שאאחל לו 'מזל טוב' ושתהיה לו תמונה למזכרת מכך שנוכחתי בחתונתו, ולשם כך נדרשת דקה אחת בלבד ותו לא!". **[מתוך 'עמודו של עולם']**

וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה הִוא לֵאָה (כט, כה)

אבל בלילה לא היתה לאה לפי שמסר יעקב לרחל סימנים וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי עמדה ומסרה לה הסימנים (רש"י)

כבר עמדו כל המפרשים על מעלת ויתורה של רחל ללאה אחותה, שלא היה זה ויתור חד־פעמי, אלא ויתור לאורך ימים. כל חייה עם יעקב הייתה גומלת חסד עם לאה שנתנה ללאה להרגיש שעשתה עמה חסד במה שנישאה ליעקב לפניה, ואף כשלאה הקניטתה שתקה רחל ולא דיברה!. ובזה מבאר הגה"צ ר' **שלום שבדרון** זצוק"ל מדוע ניסיון זה של רחל עומד לה, שבשעת החורבן והגלות זיכרונה הוא שיעלה לפני ה' לגאול את בניו מהגלות, ושאר ניסיונות האבות הקדושים - שהיו ניסיונות קשים וגדולים - לא עמדו לישראל להעלותם מהגלות. והיינו, שניסיונם של האבות היה בשעת מעשה אבל ניסיונה של רחל היה לאורך ימים, והתגברה תמיד בשתיקה ולא אמרה כלום!. זו גבורה שאין למעלה ממנה, שבזכות גבורה זו זכתה לדורות עולם להיות זו שבזכותה יעלה רצון לפני ה'

לגאול את בניו. סיפר הגאון רבי **ישראל גנס** שליט"א, מראשי ישיבת 'קול תורה' ומזקני ההוראה שבדור: בזמן קום המדינה שכנה שכונת סנהדריה ממש בגבול, דבר שהביא להטרדות וטרור מצד השכנים הערביים שהיו מגיעים בלילות לשכונה ומציקים בפעולות טרור לתושביה היהודים של השכונה. כשהתרבו ההטרדות החליטו תושבי השכונה לעשות תורנות של שמירה בלילות, וכל לילה התנדב תושב אחר לשמור בלילה. והנה, כמה ימים לפני ליל הסדר התברר שאף שכן לא רוצה לשמור בלילה הקדוש של ליל הסדר, כולם רצו לשהות עם בני משפחתם בלילה הקדוש והמרומם. בעקבות זאת החליטו לעשות גורל שבו יוחלט מי יתנדב בליל הסדר. בשכונה התגורר גם יהודי שהיה קבלן במקצועו, והיה שומר מצוות אבל לא הקפיד כל כך על אורח חיים חרדי. והנה נעשה הגורל והוא עלה בגורל. התרעם היהודי הזה על מר 'גורלו', ואמר שאם כך הוא לא יעשה ליל הסדר בשנה זו!. הרב יוסף שיינברגר ז"ל [חמיו של הגר"י גנס שליט"א] שהיה תושב השכונה והיה יהודי ת"ח וירא שמים, וגם היה אחראי על בניית בתי כנסת ומקוואות מטעם המדינה, שמע את דבריו של אותו יהודי והחליט שהוא מוותר! וכי בגלל הגורל יהודי לא יעשה ליל הסדר?! הוא ניגש אליו ואמר לו שהוא החליט כי הוא יתנדב בליל הסדר ויעשה סדר כשיחזור מאוחר בלילה עם אשתו וילדיו. אותו יהודי שמח והודה לו. לאחר מלחמת ששת הימים, כשכבשו את הכותל המערבי, התחילה מחלוקת גדולה בממשלה מה לעשות ברחבת הכותל, האם להופכו לבית־כנסת עם כל ההגבלות של עזרת גברים ועזרת נשים, או לעשותו לרחבת מוזיאון גדולה לתיירים, וכמובן גם מעורבת גברים ונשים יחדיו. התכנסה הממשלה להחליט בעניין זה, ושר השיכון והרווחה התנגד בכל תוקף לרעיון של הבית־כנסת והוביל קו תקיף להפוך את הרחבה לאתר תיירות פתוח, רח"ל, והצליח לרתום לרעיונו את רוב חברי הממשלה. מספר הגר"י גנס שליט"א, שלאסיפת ממשלה זו הוזמן גם חמיו הרב שיינברגר, בתור הממונה על בינוי המקומות הקדושים, והוא ניסה בתור פשרה להציע לחברי הממשלה לעשות שתי רחבות, הפנימית כבית־כנסת והעליונה לתיירות כללית, ובכך למנוע ח"ו את הפיכת הרחבה כולה למקום בילוי ותיירות. ראש הממשלה לוי אשכול נהנה מהצעת הפשרה והתחיל ויכוח, אבל שר השיכון והרווחה מנע בכל כוחו את קבלת ההצעה. הרב שיינברגר חשב שחייבים בכל מחיר למנוע את בזיון הפיכת הכותל למקום בילוי רח"ל, והחליט לקבוע עובדות, כי אחרי שיעשו שתי רחבות כבר לא יהיו מתנגדים. הוא הגיע לרחבת הכותל, שם עבד קבלן מבצע של המדינה בהכשרת הרחבה וריצופה. הוא ניגש אל הקבלן ואמר לו שינמיך את חצי הרחבה שקרובה לכותל, ושיעשה זאת ויהיה לו זכויות לדורות עולם. פחד הקבלן בתחילה, אבל אחרי שכנועים נוספים החליט ללכת על זה. הדבר נודע לשר הרווחה והוא שלח מסר תקיף לקבלן להפסיק את העבודות. הרב שיינברגר, שידע שזה הזמן, דיבר על לבו של הקבלן שיקבע עובדות ולא יפחד שיפטרו אותו כי זו זכות שתעמוד לו לדורות. חשב הקבלן ואמר להרב שיינברגר: "אני מסכים לקחת סיכון ולהמשיך עם העבודות!", והוסיף: "אתה ויתרת לי לפני עשרות שנים על משמרת לילה בשכונת סנהדריה בליל הסדר! אני מוותר לך עכשיו וממשיך בעבודות!...". בזכות הוויתור של הרב שיינברגר לאותו יהודי זכה עם ישראל שרחבת הכותל נשארה מקום קדוש לתפילה!. הוסיף הגר"י גנס שליט"א, שהוא היה נוכח עם חמיו באותו זמן בכותל, בכל זמן הוויכוח עם הקבלן, וכשהקבלן החליט להמרות את פי הממונים ולעשות שתי רחבות, כשההבדל ביניהן היה 60 ס"מ, ביקש הגר"י גנס מהקבלן שינמיך את הרחבה התחתונה בעוד 20 ס"מ שיהיה 80 ס"מ שזה י' טפחים, ואז יהיה ממש רשות נפרדת. ובאמת כך הוא עשה. **[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב בנימין בירנצווייג]**

סיפר הרה"ח ר' חנוך ריגל הי"ו מה ששמע מבעל המעשה, יהודי מארה"ב, גביר גדול, כיצד זכה לעשירותו: "לפני עשרות שנים פתחתי עסק עם ידיד קרוב, עסק קטן שאט־אט הלך והתרחב לעסק פעיל ומכניס שהצליח לפרנס את שתי המשפחות שלנו, אם כי לא בהרווחה מופלגת. לאחר כמה שנים הכרתי יהודי ניצול שואה גלמוד ועשיר שעסק ביבוא מוצרים שעסקנו בשיווק שלהם. התפתחו בינינו קשרי מסחר שאט־אט הפכו לקשרי ידידות, ולאחר שנתיים הוא כבר היה בן בית אצלנו - אצלי ואצל השותף השני, בשבתות ובמועדים ובסתם ימי חול. הוא הרגיש כל כך נוח עד שהחל לתת לנו עצות והוראות היכן למקם את הרהיטים ובאיזה צבע צריכים להיות הווילונות, וזה הלך ונהיה יותר קשה, עד שבאחד הימים שעוד גבול מני רבים נחצה, אמרתי לעצמי: 'עד כאן!'. ניגשתי אליו ואמרתי לו בטון תקיף וברור: 'ידידי היקר! אתה יודע שאני ומשפחתי מכבדים ואוהבים אותך, אבל את ההתנהגות שלך ממש לא, וכשאתה אומר דעות ועצות למארחים שלך זה מאוד לא נעים. מהיום והלאה אל תתערב בניהול הבית'. הוא היה המום מהשינוי הפתאומי והטיח בי: 'על דיבורים כאלה אין מחילה ואיני רוצה להכיר אותך יותר. אצל השותף שלך הרבה יותר נעים, מהיום והלאה אל תדרוך אצלי בעסק, הכל רק דרך השותף'. תקופה של כשנה חלפה, נקטתי כמה פעולות של פיוס בניסיון להרגיע ולהסביר שלא רציתי לפגוע אלא רק להגן על השלווה שלי ומשפחתי, זה לקח זמן אבל בסוף הייתה שיחת פיוס ולחיצת יד איתנה, ולאחר כמה שעות הוא כבר התקשר לביתנו ואמר שברוך ה' השלמנו והוא מוכן לבוא ולהתארח לפי הכללים... הוא אכן בא ושמר על הכללים, אבל באוויר היה עדיין אי נעימות מהעניין ההוא. באחד הביקורים כשליוויתי אותו, לא התאפקתי ואמרתי לו שאני מרגיש צורך שוב לבקש סליחה, ואני גם רוצה, הוספתי, להיות בטוח שהעניין מאחורינו. גם הוא לא התאפק, ואמר: 'מאחורינו? רק שתדע שבצוואה שלי כתבתי את כל הרכוש לשותף שלך, לא לעסק המשותף, אלא לשותף. ליתר דיוק, מאה דולר רשמתי על שמך'. צמרמורת אחזה בגופי וגלים של הלם רצו לי במוח זה אחר זה, לא חשבתי עליו מעולם במונחים של צוואה, לא העליתי בדעתי שליחסים שלנו יש תעריף של תשלום לאחר המוות, הרגשתי שאני עושה חסד של אמת עם יהודי גלמוד שכל משפחתו עלתה בעשן המשרפות, וללא ציפייה לגמול כל שהוא. אך ככל שחלפו הימים והרהרתי בדבר הצלחתי לשכנע ולנחם את עצמי במעלת הכסף שמגיע ביושר ובעמל. לאחר כמה שנים נפרדתי מהעסק ופניתי לאפיק אחר, מכרתי את חלקי לשותף שכבר הספיק להיות מחותני וסבא משותף לכמה נכדים. את הקשר עם השותף הגלמוד שכבר הזקין שמרתי והמשכתי לכבד אותו. כשהוזמן אלינו לשבת, כבר בצהרי יום חמישי היינו מקדימים להביא אותו. בשלב מאוחר יותר נחלשה בריאותו ולקחתי על עצמי את הטיפול בו שזה אומר התמסרות מתמדת - רופאים, מאמצים, כספים ועוד. יום אחד הוא קורא לי ואומר לי בדמעות: 'יקירי, אני כ"כ מצטער שגיליתי לך את הצוואה ההיא; תדע לך, שהיא שונתה זה מכבר והנה עותק מצולם'. הוא מגיש לי אותה בידיו תוך שהוא מפרט באוזניי את תוכנה: 'כל נכסיי שווה בשווה לך ולשותפך'. כמובן שהודיתי לו ברגש, את אותו עותק הנחתי באחת המגירות בביתי. שבועיים לאחר מכן הוא הלך לעולמו. ערכנו לו הלוויה מכובדת, הספדים וכו'. "שבועות נוספים חלפו ואני מקבל הזמנה לבית המשפט לשם מימוש הצוואה. הגעתי, רגע לפני הדיון הבחנתי בקריצת עין בין עוה"ד של הנפטר לשותף שלי, המחותן שלי, קריצה שהתבררה בדיעבד כרבת משמעות. כשעוה"ד הציג את הצוואה בפני השופט, הדם שלי קפא בעורקים והפה התייבש באחת. הצוואה שהוגשה הייתה אותה צוואה ישנה שמזכה אותי במאה דולר ואת שותפי ביותר משישה מיליון דולר. בחישוב מהיר הבנתי שהמחותן היקר לא מעלה בקצה דעתו שידידנו הקשיש סיפר לי על הצוואה השנייה, ושיש לי מסמך מפליל ביותר במגירת משרדי, ושהוא שילם מספיק לעוה"ד כדי שיעלים את דבר הצוואה השנייה, ושניהם עשו יד אחת לנשל אותי ממנה. החלטתי שדבר ראשון אני מנסה להירגע ולכלכל את צעדיי ולא מספר לאף אחד את הנוכלות המסעירה, ושאת ההחלטה אקבל מאחד מגדולי הדור. שלושה ימים לאחר מכן הייתי בדרכי לא"י לחתונת בן משפחה קרוב, במטוס החלטתי ללכת להתייעץ עם **הרב וואזנר** זצוק"ל. מהמטוס שמתי פעמיי היישר לבית הרב וואזנר. הקשתי על הדלת, הרבנית פתחה. 'באתי מחו"ל להתייעץ עם הרב', אמרתי. היא נכנסה פנימה ומיד שבה: 'הרב אמר שתיכנס'. הרב וואזנר הקשיב בדריכות לכל מילה לכל ניע ותנועה, סיימתי לספר, ונשמתי נשימה ארוכה. הרב וואזנר עצם את עיניו ולאחר אנחה קלה אמר: 'הסיפור ברור, יש לך תביעה חזקה, גש לדין תורה'. ידעתי מה המשמעות של דין תורה שכזה, הגלים שהוא יחולל בשכונה, בבתי כנסת, בקהילה, באנשי העסקים, ועל כולנה בביתנו פנימה. הודיתי לרב ויצאתי מביתו, התחלתי לרדת במדרגות, ולפתע הדלת של הרב וואזנר נפתחת שוב והוא עומד בפתח, מביט עלי כאב רחום ואומר לי: 'אתה יכול ללכת לדין תורה, אבל דע לך בני, על ויתור הקב"ה משלם גם בעוה"ז'. באותה חתונה רקדתי כמו שלא רקדתי מעולם, ריקוד של התרת הספקות, ריקוד של החלטה נכונה, ריקוד של עבודת המידות. כשחזרתי לאחר כמה ימים לביתי בניו יורק, לקחתי את הצוואה, הדלקתי את האש בכיריים והעברתי אותה מן העולם. זהו זה, זה מאחוריי, לחשתי לעצמי בסיפוק, ומאותה לחישה גזרתי על עצמי שתיקה, המשך שתיקה... שנים רבות חלפו, אני לא יודע בכמה הייתי מצליח להגדיל את אותם שלושה מיליון דולר שהיו חלקי בצוואה אם הייתי ניגש לדרך השנייה, אך בפועל ה' בירך אותי בהון של פי שישים (!) ויותר... מאותו יום שהחלטתי על הוויתור, כל עסק שנגעתי בו - ואפילו הקטן ביותר - הפך למכרה של זהב, ואני זוכה כיום בסייעתא דשמיא להחזיק את כל יוצאי חלציי על שולחני מתוך הרחבה, ולאפשר להם להימצא בעולמה של תורה מתוך שלווה. והמחותן, אנחנו ידידים טובים מאוד, מתפללים באותו בית כנסת, שמחים יחד בשמחות משותפות ועולים יחד כל שנה לקברו של אותו יהודי גלמוד. שנינו יודעים שהוא עשה את הונו מהירושה של אותו אדם, ורק אני יודע שגם אני עשיתי את הוני מאותה ירושה... "שנתיים־שלוש לפני פטירת הרב וואזנר יצאתי לנופש באוסטריה. פגשתי מכר שסיפר לי שבמרחק קרוב נמצאת עיירת קיט ושוהה בה הרב וואזנר, והוא בדרכו אליו להתברך ממנו, הוא הציע לי באדיבותו להצטרף אליו, כמובן שהסכמתי. הגענו לשם לקראת צהרים, ונכנסנו לבית הכנסת של המלון, ידידי מיד ניגש להתברך מהגאון ורמז לי להצטרף אליו. הרב וואזנר נשא את עיניו ונתן בי מבט נוקב, ולפתע הורה באצבעו שאתקרב אליו גם אני. 20 שנה חלפו מאותה פגישה יחידה שפקדתי את ביתו של הרב וואזנר, היה ברור לי שהוא לא זוכר אותי, הרב רואה ביום מאות אנשים, כפול שלוש מאות שישים וחמישה, כפול עשרים, מיליוני אנשים... התכופפתי לעברו והוא רכן לעבר אוזניי ולחש: 'נו, מה אתה אומר, על ותרנות משלמים בעולם הזה או לא?...'". **[מתוך 'יפריו מתוק']**